

MUZEUL CORNEL MEDREA

NATALIA IACOBESCU

Cele 240 lucrări grupate, din anul 1957, în casa din strada general Budişteanu nr. 16, în cele şase încăperi ale Muzeului, ne dau o înfăţişare completă a creaţiei sculptorului Cornel Medrea.

Începînd cu *Refugiata* (1917) şi pînă la *Victoria* (1964), realizată în anul morţii sale, aproape toate operele create într-o viaţă consacrată artei figurează în acest muzeu, unic în ţara noastră şi poate printre puţinele din lume în acest gen.

Refugiata (1917) este cea mai importantă lucrare din anii debutului, inspirată de ororile războiului. *Țăranca cu cei doi copii* marchează diagonala cadrului în care este situată, redînd o sugestivă mişcare a exodului. Deşi lucrare de mici dimensiuni, printr-o simplificare sintetică şi degajarea liniilor, artistul obţine o grupare monumentală.

În anii următori, Medrea a dus o dirză luptă cu sine pentru a se depăşi, ajungînd la o claritate şi concizie în execuţie, rezultat al unei neobosite munci de atelier.

La expoziţia internaţională de la Paris, din anul 1937, Medrea participă cu basorelieful *Lupta lui Dragoş cu zimbrul*, lucrare distinsă cu marele premiu. Atît compoziţiile cît şi majoritatea portretelor mai jos citate sînt grupate în holul muzeului.

Cu fantezie şi imaginaţie, artistul s-a îndreptat către lumea plămuirilor poetice populare, evocînd eroismul legendar, atît prin forţa epică a conţinutului tematic, cît şi prin reliefaarea plastică a mişcării, atitudinii şi expresiei figurilor.

Medrea nu ocoleşte legenda şi alegoria antică, executînd în basorelief, teme de acest gen: *Leda* (1929), *Făt-Frumos* (1930), *Alegorie* (1932), *Anotimpurile* (1939) etc. În aceste basoreliefuri, sculptorul a evocat figurile basmelor şi ale legendelor istorice româneşti, precum şi duiosia sentimentului matern (ciclul *maternitate*), purtîndu-ne uneori cu gîndul din lumea cultului primitiv în aceea a Olimpului şi a legendelor clasice.

Prin idealitatea figurilor, prin modelajul lor larg şi puternic, prin grija pentru construcţie,

Medrea, în compoziţiile sale, tinde către elemente proprii unui stil monumental.

Puternic atras de viaţa reală, îşi formulează idealul său etic şi estetic, în suita de portrete ale personalităţilor marcante ale istoriei şi culturii noastre. Portretele exprimă viaţa lăuntrică, prin modelarea sensibilă a suprafeţelor, rezultat al unui echilibru între analiză — şi sinteză —, fapt care duce totodată la expresivitatea acestor capete, spiritualizîndu-le şi conferindu-le frumuseţe morală.

Medrea are capacitatea de a caracteriza valorile lăuntrice active ale celui portretizat, găsind soluţia plastică cea mai potrivită pentru adecvarea perfectă a formei la conţinut.

După viguroasele sale portrete realiste, din epoca dintre cele două războaie, expuse în sala din dreapta holului, din care reţinem mai ales suita busturilor de artişti şi scriitori: *Gh. Petraşcu*, *T. Theodorescu-Sion*, *M. Bunescu*, *N. Dărăscu* (1927), *B. Delavrancea*, *Şt. O. Iosif* (1928), *G. Coşbuc* (1932) etc., Medrea îşi îndreaptă viziunea către arta monumentală, printr-o modelare mai sumară a suprafeţelor, prin excluderea reliefurilor de ordin secundar, în favoarea maselor ce dau corp monumentului.

Trebuie să menţionăm că în Muzeul Cornel Medrea, expunerea nu este sistematizată nici tematic şi nici cronologic, din lipsă de spaţiu. Fixarea unor oglinzi pe pereţi tinde să corecteze într-o măsură dimensiunile prea reduse ale sălilor de expunere, fără a reuşi să dea posibilitatea perspectivei de la care trebuie privite lucrările.

După 23 August 1944, întreaga concentraţie a lui Medrea este îndreptată către sculptural, ridicînd la dimensiuni de mari proporţii figurile statuare, printr-o potenţare expresivă a profilului fizic şi spiritual al modelului.

Enumerăm cîteva din cele create între anii 1944—1962 şi care fac obiectul expunerii în muzeu: *Michelangelo* şi *Beethoven* (1944), *Tolstoi* (1952), *Camil Ressu*, *M. Jora* şi *Corneliu Baba* (1954), *Mihai Eminescu* (1955), *Tudor Arghezi* (1962).

Printr-o organică şi strălucită continuare, Medrea tratează figuri de revoluţionari în portretele lui *Horia* şi *Doja*, înfăţişînd omul în raport cu sentimentele puse în slujba înaltelor idealuri ale progresului social.

În viziunea sculptorului nu găsim nimic exploziv, vulcanic, sau personaje într-o mare încordare şi mişcare excesivă.

În afară de « compoziţii alegorice », « basorelief » şi « portrete », în Muzeul Cornel Medrea,

sînt prezentate « nudurile », « maternitatea », și « monumente publice » sau « proiecte de monumente ».

Preocupat constant de figura monumentală, artistul a interpretat momente revoluționare din trecutul de luptă al poporului nostru, la care îl obligă conștiința sa etică.

O sală este rezervată mai ales proiectelor de monument, din care putem cita două grupe de personaje componente ale monumentului « 1907 », ridicat în 1959 la Buzău și proiectul de monument al lui Nicolae Bălcescu (1955).

Monumentul « 1907 » reprezintă un conflict social, deosebit de dramatic și de o mare semnificație, prin tema care o oglindește. În această lucrare, prin dramatismul ei, Medrea redă suferința, revolta și lupta răsculaților.

În sala din dreapta holului se află și statuia în ghips a patriotului Vasile Lucaci (1932) în prima versiune. Personalitatea dirză a luptătorului ardelean este tratată sintetic printr-o îmbinare de linii și forme a realității sub raportul concepției și a limbajului. Statuia este unul din cele mai reușite monumente ale artei statuare românești.

Litoralul Mării Negre, este și el împodobit cu o serie de compoziții statuare care oglesc viața nouă a patriei (« Pescarii », 1959, « tipuri de femei tinere » și câteva « maternități »). Machetele acestor lucrări se află în încăperile din subsolul muzeului.

Prin « maternitate » sau « nud » Medrea ajunge la o formă condensată, renunțînd la orice gest patetic și expansiv, rezultat dintr-o purificare a materiei care este redusă la esențial. Evită contorsiunile și gesticulația, sugerînd vigoarea și vitalitatea prin acea sinteză expresivă întemeiată pe armonizarea și organizarea maselor și volumelor în spații ritmate de linii.

Atît « nudul » cît și « maternitatea » sînt rezolvate de fiecare dată cu adaosul de senzualitate sănătoasă ce-l caracterizează în lucrările de acest gen.

Departate de a idealiza frumusețea umană, toate aceste maternități, spiritualizate printr-un lirism poetic, creează forme pline, planturoase, cu o carnație abundentă fără a trece în disgrație, grotesc sau diform, ci dimpotrivă exprimînd forța, vitalitatea, sănătatea și duioșia. Mișcarea, adeseori, este accentuată prin înclinarea corpului și distanțarea picioarelor, creînd ritmuri și legături de idei și sentimente între personajele unui grup.

Muzeul Cornel Medrea este un factor activ pe linia răspîndirii culturii, prin păstrarea creației unui remarcabil reprezentant al sculpturii românești.

ÎN MEMORIA POETULUI OCTAVIAN GOGA

G. MAKSUTOVICI

Cu 30 de ani în urmă, la 7 mai 1938, în castelul de la Ciucea, se stîngea din viață poetul Octavian Goga. Deschis de curînd pentru marele public, castelul reprezintă un frumos și interesant punct muzeistic. De fapt, aici se află un complex muzeistic compus dintr-o mică expoziție etnografică, aflată în două cămăruțe din clădirea anexă a castelului, din Casa albă, unde sînt expuse diferite litografii și fotografii de epocă, reprezentînd peisaje și clădiri-monumente, dintr-o bisericuță din lemn, adusă în anul 1939 din satul Gălpiia-Zalău — datînd din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, apoi din mausoleul lui Octavian Goga, lucrat în mozaic, și castelul propriu-zis, asupra căruia vom insista mai mult cu prezentarea, deoarece exponatele de aici privesc îndeaproape viața și activitatea poetului.

Datorită așezării topografice, vizitarea castelului se face de la etaj, spre parter. Prima cameră este cea afectată bibliotecii. Peste 9 000 de volume, dintre cele mai diverse ca autori și tematică, umplu această încăpere în care poetul a întîrziat de multe ori răsfoind și citind cărțile sale dragi. Tot aici se află o hartă veche a Transilvaniei, din anul 1566, o ladă maură din secolul al XVI-lea, sculptată în lemn de cedru, adusă de Octavian Goga din Spania, precum și bustul poetului executat de Dimitriu Birlad în 1934.

Sala a doua, fosta cameră de lucru, se remarcă prin numărul mare de fotografii, dintre care o semnalăm pe cea a poetului împreună cu